

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

ФАКУЛТЕТ ПО ИЗКУСТВАТА

Катедра „Телевизионно, театрално и киноизкуство“

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Станимир Трифонов

за дисертационния труд

**ТРАДИЦИОННИ И ИНОВАЦИОННИ КОНЦЕПЦИИ ПРИ
РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ТЕЛЕВИЗИОННИ ПРОДУКТИ В
БЪЛГАРСКОТО МЕДИЙНО ПРОСТРАНСТВО**

от

ЦВЕТЕЛИНА ЙОРДАНОВА

за присъждане на образователна и научна степен *доктор*

8.4. Театрално и филмово изкуство

050803. Кинознание, киноизкуство и телевизия

с научен ръководител : доц. д-р Ирина Китова

Едва ли е особено академично в рецензентски текст да споделяш емоционални преживявания, но със сигурност е изключително вълнуващо, когато трябва да оценяваш дисертационен труд на „твои“ студенти!

Цветелина Йорданова е от някогашните първи випуски на още младата ни тогава катедра. Те уверено навлязоха в професията и участваха в

изграждането и утвърждаването на появилите се национални частни телевизии. Днес са сред доминиращите техни автори и дейтели, без които тези медии биха изглеждали доста по-различно...Каквото и да значи това.

Представеният от нея дисертационен труд разполага с всички изискуеми елементи: увод, девет раздела(с подраздели) с изложение, изводи, решения и приноси.

Целият му обем е в нормите -171 страници, което се приема за достатъчно според актуалните изисквания.

В увода, макар и доста лаконично, са посочени следните основополагащи елементи на труда: актуалност на темата; обектът и предметът на изследването; основната му цел; хипотезата и, разбира се, инструментариумът му. Това, привидно припряно, изброяване по-късно ще се разгъне елемент по елемент и благодарение на това текстът ще придобие не само стабилност, но и задълбоченост.

Първият раздел обзорно разглежда телевизионния пазар след 1990 като не изпуска от внимание континуитета с развоя на Българската телевизия от времето на комунизма.

Разбира се, най-интересен е ранният период от появата на частните телевизии в периода 1989-2000 г. Самата авторка е пряк свидетел и участник в тези събития и тази подробност ѝ е дала възможността сама да осмисли през дистанцията на годините професионалния си и социален опит.

Вторият раздел успешно анализира както традиционните, така и новите концепции за правене на телевизия в тогавашните социални, политически и стопански условия. Независимо, че са разгледани в хронологически порядък, вътрешните взаимовръзки са очевидни. Посочените качества, но и недостатъци на новите концепции са скрупулъзно изброени. Желателно е било да се посочи от какво произлизат те и в каква степен са функция от

заварена традиция, нови външни интервенции и неопитността на първите автори.

Съдържанието на телевизионните продукти и интегрирането им в програмните схеми е в ползрението на авторката в хода на развитие на третия раздел.

Тук изреждането на принципи на строеж на телевизионната програма е комбинирано с анализ на методите на авторите. Посочен е и опитът на няколко световни компании, което ориентира читателя в контекста на този пазар.

Четвъртият раздел закономерно е ориентиран към темата за производството на собствени оригинални програми. Не само като обзор, но и като осмисляне на видяното и стореното през годините дисертантката умело и занимателно трупя елемент след елемент, за да запознае читателя с тази малко известна , но много интересна материя. Наличието на собствен професионален опит е било от съществено значение за ефективността на тази част от изследването.

В епохата на капитала разбираем интерес буди шестият раздел, посветен на финансирането и различните бизнес модели за телевизионно продуциране. Поради необятността на темата авторката лаконично, но изчерпателно се спира на различните прийоми(и резултати) при осигуряване на средства за телевизионно производство. Обзорът и най-вече съпоставките между обществени и частни медии са приносни за настоящото научно съчинение.

Разбира се, неминуемо трудът, следвайки собствената си логика, стига до най-важният елемент от веригата-зрителската аудитория. Тази най-тема е обект на шестия раздел от дисертацията. Изложението не е обемисто, но конспективната му същност е достатъчна да запознае читателя с основните проблеми на съвременните медии в посока на зрителския интерес и присъствие в процеса на създаване на аудиовизуални произведения.

Седмият раздел се е захванал с трудно обозримата тематична джунгла на регулацията, законодателството, етичните норми и професионалните стандарти. През тази територия на подвижни пясъци авторката умело превежда читателя, ориентирайки в основните проблеми пред телевизиите и техните дейтели. От изложението става пределно ясно, че у нас тепърва предстои огромна законодателна работа, отлагана с десетилетия.

В осми раздел очаквано се срещаме и с темата за технологичните иновации. Мнозина може би ще се запитат защо чак сега авторката ни занимава с този казус. Аз, обаче, адмиравам съдържаното ѝ прехласване пред технологиите. Осъзнавайки решаващото им значение в развоя на телевизиите, все пак тя прекрасно знае колко по-важно е присъствието на човека и неговия труд за изграждане на облика на една съвременна медия.

Техниките и технологиите стремглаво облекчават авторите, но фаворизирането на машините никога не е донесло много добро. И ,очевидно, дисертантката го е разбрала в хода на кариерата си.

Деветият раздел охотно и сравнително обемисто се е заел с тенденциите и бъдещите перспективи пред телевизиите. Ако автор на това изследване беше някой начинаещ на телевизионното поприще, той вероятно би дал воля на мечтите и въображението. Но в конкретния случай авторката лаконично и емоционално съдържано формулира налични и зараждащи се процеси и явления, от които едва ли всичките биха имали само положителни страни. Конспективният характер на изложението оставя читателя сам да преценява кои тенденции до какво биха довели.

В десетия раздел с изводите и решенията откриваме интересни и прагматични предложения за ориентиране в сложната съвременна телевизионна динамика на развитие. И тук авторката показва завидно хладнокръвие и безпогрешна аналитичност в ситуацията. А това създава у

читателя благоприятната възможност и той самият да си изясни редица настоящи и бъдещи явления.

Както повелява академическият канон, в единадесетия раздел са посочени различните по характер приноси на дисертационния труд. Те не са никак малко, а вероятно могат да се добавят и още, но е напълно достатъчен за достойна защита и само този списък. Още повече, че приносите са от различно естество: научно, приложно, научно-приложно.

Аз изцяло се съгласявам с това изброяване, с приложените научни изяви и практически професионални прояви на Цветелина Йорданова. Но за мен има неща, които са най-важни:

1. Авторката органично е вплела собствения професионален опит в теоретичните материи. Това закономерно е довело до убедителност на концепциите ѝ, изложени в дисертацията. И

2. Но най-важно- трудът ѝ е пропит с истинска дълбоко изстрадана любов към човека в една бързо дехуманизираща се високотехнологична телевизионна ера.

Радвам се искрено, че не е забравила максимата на християнската цивилизация, според която човекът е мяра за всичко!

Разбира се, като всяко друго човешко дело, и този труд има незначителни недостатъци, но не мисля, че е трябва да ги изброявам с дребнава педантичност.

Не на последно място искам да поздравя и научната ръководителка доц. д-р Ирина Китова за положените грижи трудът да е такъв, какъвто е!

В заключение единственото, което мога да кажа за това полезно и утилитарно научно-практическо съчинение е, че чрез него Цветелина Йорданова достойно и убедително защитава желанието си да придобие научно-образователната степен „доктор“.

И аз убедено гласувам с „ДА“!

проф. д-р Станимир Трифонов

03.12.2023

SWU "NEOFIT RILSKI" UNIVERSITY

FACULTY OF ARTS Department of Television, Theatre, and Cinema Art

REVIEW

by Prof. Dr. Stanimir Trifonov

for the dissertation

“TRADITIONAL AND INNOVATIVE CONCEPTS IN THE REALIZATION OF
TELEVISION PRODUCTS IN THE BULGARIAN MEDIA SPACE”

by Tsvetelina Yordanova

for the award of the educational and scientific degree of Doctor 8.4. Theatre and Film Art
050803. Cinema Studies, Film Art, and Television with a scientific supervisor: Assoc. Prof. Dr.
Irina Kitova

It is hardly academically conventional to share emotional experiences in a review text, but it is certainly exceptionally thrilling when you have to evaluate the dissertation work of "your" students!

Tsvetelina Yordanova is from the early cohorts of our then-young department. They confidently entered the profession and participated in the establishment and affirmation of the emerging private national television channels. Today, they are among the dominant figures and contributors, without whom these media would look quite different... Whatever that might mean.

The dissertation work presented by Tsvetelina Yordanova has all the required elements: introduction, nine sections (with subsections) with exposition, conclusions, decisions, and contributions. Its entire volume is within the norms - 171 pages, which is considered sufficient according to current requirements.

In the introduction, although quite concise, the following fundamental elements of the work are indicated: the relevance of the topic; the object and the subject of the research; its main goal; the hypothesis, and, of course, its methodology. This seemingly restrained enumeration will be elaborated element by element later, and thanks to this, the text will gain not only stability but also depth.

The first section comprehensively examines the television market since 1990, not neglecting the continuity with the development of Bulgarian television during the communist era.

Of course, the most interesting period is the early years following the emergence of private television channels in the period 1989-2000. The author herself is a direct witness and participant in these events, and this detail has given her the opportunity to reflect on her professional and social experience with the perspective of the years.

The second section successfully analyzes both traditional and new concepts for television production in the social, political, and economic conditions of that time. Despite being examined in chronological order, the internal interconnections are evident. The listed qualities and shortcomings of the new concepts are meticulously enumerated. It would have been desirable to indicate their origins and to what extent they are a function of established traditions, new external interventions, and the inexperience of the early authors.

The content of television products and their integration into program schedules are within the focus of the author in the course of the development of the third section. Here, the enumeration of principles for constructing television programs is combined with an analysis of the methods used by the authors. The experience of several global companies is also mentioned, guiding the reader in the context of this market.

The fourth section is naturally oriented towards the topic of producing original programs. Not only as a review but also as a reflection on what has been seen and done over the years, the author skillfully and engagingly compiles element after element to acquaint the reader with this little-known but very interesting subject. The presence of her own professional experience has been crucial for the effectiveness of this part of the research.

In the era of capitalism, the sixth section dedicated to financing and various business models for television production is understandably intriguing. Due to the vastness of the topic, the author succinctly but comprehensively addresses various approaches (and their outcomes) in securing funds for television production. The overview, and especially the comparisons between public and private media, contribute to the current scholarly work.

Of course, inevitably, the work, following its own logic, reaches the most important element in the chain—the audience. This crucial topic is the subject of the sixth section of the dissertation. The exposition is not extensive, but its concise essence is sufficient to acquaint the reader with the main issues of contemporary media in terms of viewer interest and presence in the process of creating audiovisual works.

The seventh section tackles the challenging thematic jungle of regulation, legislation, ethical norms, and professional standards. Through this territory of shifting sands, the author skillfully guides the reader, providing orientation in the main challenges facing television and its practitioners. From the exposition, it becomes exceedingly clear that a tremendous legislative effort which was postponed for decades is still ahead of us.

In the eighth section, we naturally encounter the topic of technological innovations. Some might wonder why the author is addressing this issue only now. However, I admire her restrained approach towards technology. Recognizing their crucial importance in the development of television, she well knows how much more vital the presence of humans and their work is in shaping the identity of a modern media outlet.

The techniques and technologies rapidly ease the burden on the creators, but favoring machines has never brought much good. And, obviously, the doctoral student has understood this throughout her career.

The ninth section willingly and comparatively extensively deals with the trends and future perspectives for television. If the author of this study were a novice in the television field, he or she would probably have given free rein to dreams and imagination. But in this specific case, the author succinctly and emotionally restrainedly formulates existing and emerging processes and phenomena, of which hardly all would have only positive sides. The summary nature of the presentation leaves the reader to judge for themselves what the trends would lead to.

In the tenth section with the conclusions and solutions, we find interesting and pragmatic suggestions for navigating the complex dynamics of modern television development. Here, the author demonstrates admirable composure and flawless analytical skills in the situation. This creates a favorable opportunity for the reader to clarify various present and future phenomena for themselves.

As dictated by academic tradition, in the eleventh section, various contributions of the dissertation are outlined. They are quite substantial, and there may even be more that could be added, but the list provided is entirely sufficient for a worthy defense of this work. Moreover, the contributions are of various natures: scientific, applied, and scientific-applied.

I completely agree with this enumeration, with the attached scientific statements, and the practical and professional achievements of Tsvetelina Yordanova. But for me, there are things that are most important:

1. The author has organically integrated her own professional experience into theoretical matters. This has naturally led to the persuasiveness of her concepts outlined in the dissertation.
2. But most importantly, her work is infused with a truly deeply felt love for humanity in a rapidly dehumanizing high-tech television era. I am sincerely glad that she has not forgotten the maxim of Christian civilization, according to which man is the measure of all things!

Certainly, like any other human endeavor, this work has minor shortcomings, but I don't think it's necessary to enumerate them with petty pedantry.

Last but not least, I want to congratulate the academic supervisor, Assoc. Prof. Dr. Irina Kitova, for the care she put into ensuring that the work is as it is!

In conclusion, the only thing I can say about this useful and utilitarian scientific-practical work is that through it, Tsvetelina Yordanova convincingly and worthily defends her desire to obtain the academic degree of "Doctor."

I confidently vote "YES" as well!

December 3rd 2023

Reviewer:

Professor Dr. Stanimir Trifonov